

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.508/2017/8.

A tanács tagjai:

Dr. Cseh Attila a tanács elnöke

Dr. Zumbók Péter előadó bíró

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

Dr. Esze István ügyvéd

Az alperes:

...

Az alperes képviselője:

dr. Hernesz Csaba ügyvéd

A per tárgya:

Hibás teljesítéssel okozott kár megtérítése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Kaposvári Törvényszék 2.Pf.21.565/2016/6.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Siófoki Járásbíróság 5.P.20.198/2015/38.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, az elsőfokú ítéletet fellebbezéssel támadott részében megváltoztatja, és a keresetet teljes egészében elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 950.000 (kilencszázötvenezer) forint együttes első-, másodfokú perköltséget és felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 253.800 (kettőszázötvenháromezer-nyolcszáz) forint kereseti illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felek 2013. augusztus 15-én adásvételi szerződést kötöttek, amely alapján a felperes 1.250.000 forint vételárért megvásárolta az alperes tulajdonában álló lánctalpas homlokrakodó árokásó gépet, amelyet a 2013. augusztus 22-én létrejött bérleti szerződéssel 2013. augusztus 24-től 2014. május

31-ig havi 300.000 forint bérleti díjért bérbe adott. A bérlőnek bemutatni kívánt gép azonban olajnyomás-probléma miatt csak pár óráig működött. A felperes megkísérelte a hiba kijavítását, de az nem vezetett eredményre. A hibát az alperessel is közölte, egyúttal felszólította a felmerült javítási költség és a bérleti díj megfizetésére, az alperes azonban az igényét elutasította.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes keresetében elsődlegesen - a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 305. § (1) bekezdése alapján - elállásra hivatkozással az alperesnek 1.250.000 forint vételár visszafizetésére kötelezését kérte azzal, hogy vállalta a munkagép átadását. Emellett kérte az alperesnek 2.700.000 forint elmaradt haszon és 280.000 forint javítási költség mint kártérítés megfizetésére kötelezését. A felperes a Ptk. 310. §-ára alapított másodlagos keresetében az alperesnek a fentiekkel egyező marasztalását kérte. Állította, hogy a gép olajnyomás hibája már az adásvételi szerződés megkötésekor is fennállt, s így az alperes hibásan teljesített.
- [3] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest 3.290.921 forintnak és abból 590.921 forint után 2013. augusztus 15-től, míg 2.700.000 forint után 2013. augusztus 24-től járó késedelmi kamatának a felperes részére való megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [5] Ítéletének indokolása szerint a felperes indítványára kihallgatott tanúk vallomásainak és a perben kirendelt igazságügyi műszaki szakértő szakvéleményének az együttes értékelésével az volt megállapítható, hogy a felperes által hivatkozott olajnyomás-probléma már az adásvételi szerződés megkötésekor fennállt. Utalt arra, hogy a szakértői vélemény szerint a motorolaj nyomásának változását igen nagy valószínűséggel a rendellenes mértékű csapágyhézag okozta, és a szakértő a tárgyaláson történt meghallgatásakor nyilatkozott arról, hogy amennyiben a felperes már 2013. augusztus 23-án jelezte az alperes felé a hibát, ez valószínűbbé teheti azt, hogy az olajnyomás-változás hibája már az adásvételi szerződés megkötésekor is megvolt. Tekintettel arra, hogy a szakértői szemle előtt a gépjármű megbontásra került, a szakértő csak valószínűségi szakvéleményt tudott adni, de azt a tanúvallomásokkal együttesen értékelve megállapíthatónak tartotta, hogy a hiba már a teljesítéskor fennállt.
- [6] Kitért arra is, a felperes ugyan a szavatossági igény érvényesítésére a Ptk. 308. § (1) bekezdésében előírt határidőt elmulasztotta, de a Ptk. 310. §-a alapján az alperes jogellenes magatartását - azaz a hibás teljesítést - bizonyította.
- [7] Az elsőfokú bíróság megállapította továbbá, hogy a felperest a hibás teljesítéssel okozati összefüggésben a szakszerű, garanciát is magában foglaló 590.921 forint javítási költségnek és a 2.700.000 forint elmaradt haszonnak megfelelő kár érte. A szakértő a felperes által elvégzett 280.000 forint költségű javítást szakszerűtlennek minősítette, de egyúttal azt is véleményezte, hogy a gépjármű 590.921 forint költség mellett gazdaságosan javítható. Az alperes által ugyancsak megtérítendő elmaradt haszon megállapításának alapjául a felperes által csatolt bérleti szerződést elfogadta, aszerint ugyanis a felperesnek a teljes bérleti időszakra 2.700.000 forint bérleti díj járt volna. Az elsőfokú bíróság a szakszerűtlen javítás és a vételár visszafizetése tárgyában a keresetet alaptalannak ítélte.
- [8] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú ítélet fellebbezett - a keresetnek helyt adó - rendelkezéseit helybenhagyta. Rámutatott: az elsőfokú bíróság a szakértői vélemény és a tanúvallomások alapján helyesen állapította meg, hogy a felperes által hivatkozott olajnyomás-probléma az adásvételi szerződés megkötésekor fennállt, tehát az alperes hibásan teljesített. Kifejtette, hogy a felperesnek az a magatartása, miszerint a hibát házilagos körülmények

között kísérelte meg kijavítani, éppen a kár enyhítését szolgálta annyiban, hogy a felperes célja a magasabb költségekkel járó, a szakszerviz által végzett javítás elkerülése volt. A javítás valóban szakszerűtlen volt, de az ezzel összefüggő felperesi igény alaposságát az elsőfokú bíróság nem is állapította meg.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [9] A jogerős ítéletet az alperes támadta felülvizsgálattal, kérve annak hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását. Megsértett jogszabályhelyként a Pp. 206. §-ának (1) bekezdését, a Ptk. 310. §-át, 339. §-át és 340. §-át jelölte meg.
- [10] Álláspontja szerint a bíróságok a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelésével jutottak megalapozatlan következtetésre, és tévesen állapították meg a Ptk. 310. §-a szerinti kártérítési felelősséget megalapozó hibás teljesítés fennálltát. Az alperes kiemelte, hogy a szakértői vélemény az eljáró bíróságok által figyelembe vett megállapításokon kívül, a szakértő tárgyaláson tett kiegészítő nyilatkozata szerint azt is tartalmazta, hogy a hiba ugyanolyan valószínűséggel keletkezhetett az adásvételt megelőzően és azt követően is, továbbá az olajnyomással kapcsolatos meghibásodás akár pár óra alatt is kialakulhatott. Ezzel szemben a szakértő által szakszerűtlennek minősített javítást végző tanúk vallomásaiból sem a hiba okára, sem keletkezésének időpontjára nem lehetett következtetést levonni.
- [11] Az alperes arra is utalt, a felperes nem vitatta, hogy a gépet kipróbálta, majd használta is, és a hiba ezt követően merült fel, amelyet a mai napig nem javított meg.
- [12] A felülvizsgálati kérelem szerint a bíróságok a szakértőnek azt a megállapítását sem értékelték, hogy a szakszerű, mindösszesen 590.921 forint költségű javítás mellett a hiba két nap alatt elhárítható lett volna. A szakszerűtlen javítás ezért a jogerős ítélet indokolásában foglaltakkal szemben a kárenyhítés körében nem lett volna értékelhető. Az alperes hivatkozott továbbá arra a bírói gyakorlatra, amely szerint a károsult nem háríthatja át a károkozóra azt a kárt, amely annak a következménye, hogy késedelmesen kezdi meg a szakszerű javítást. A felülvizsgálati álláspont szerint amennyiben a bíróság helyesen azt állapítja meg, hogy a szakszerűtlen helyreállítás költsége mint kár nem érvényesíthető, úgy alaptalan a szakszerű javítás költségének megítélése, amelyre vonatkozóan a felperesnek kereseti kérelme nem volt, ezt a javítást el sem végezte, tehát ilyen összegű kára nem merült fel. Az alperes sérelmezte, hogy a kárenyhítési kötelezettség megsértésével kapcsolatos, a fellebbezésben is ismertetett okfejtésére a másodfokú bíróság nem tért ki teljes körűen, ezért a jogerős ítélet indokolása hiányos. Az alperes megismételte azt a fellebbezési hivatkozását is, miszerint az esetlegesen elmaradt bérleti díj nem a felperes valós következménykára.
- [13] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [14] A Kúria előjáróban, a Pp. 275. §-ának (2) bekezdésére tekintettel szükségesnek tartja a felülvizsgálati eljárás kereteinek rögzítését. A felperes látszólagos tárgyi keresethalmazatot alkotó, egymással eshetőleges viszonyban álló kereseteket terjesztett elő, amelyek közül az elsődleges, szavatossági igény érvényesítése iránti keresetet az elsőfokú bíróság alaptalannak találta. Az elsőfokú bíróság ítéletének e része, valamint a másodlagos, a hibás teljesítéssel okozott kár megtérítése iránti keresetet az 1.250.000 forint vételár visszafizetése és a 280.000 forint javítási költség megfizetése tekintetében elutasító rendelkezése - fellebbezés hiányában - jogerőre emelkedett [Pp. 228. § (4) bekezdése]. A részjogerő beállta folytán a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét ebben a részében nem érintette, s így erre a jogerős ítélet felülvizsgálata sem terjedhetett ki.

- [15] A Kúria előrebocsátja továbbá, hogy a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja [Pp. 272. § (2) bekezdése]. A fél ezeknek az együttes feltételeknek akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti [1/2016. (II.15.) PK vélemény 3. pontja].
- [16] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság úgy kötelezte a szakszerű javítás költségének megfizetésére, hogy a felperesnek erre vonatkozó kereseti kérelme nem volt. Sérelmezte azt is, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezésében foglaltakra - a kárenyhítési kötelezettség elmulasztásával kapcsolatban kifejtettekre - nem tért ki teljes körűen, s így a jogerős ítélet indokolása hiányos. Ezek a hivatkozások azonban a felülvizsgálati kérelemmel szemben támasztott fenti követelményeknek nem feleltek meg: az alperes az állított eljárási szabálysértések alapjául szolgálható jogszabályhelyeket nem jelölte meg, és az ezzel összefüggő jogi álláspontját sem fejtette ki. A felülvizsgálati kérelem ezért e részében érdemben nem volt vizsgálható.
- [17] A felülvizsgálati kérelem megalapozott.
- [18] A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt és érdemben vizsgálható okokból jogszabálysértő.
- [19] Az alperes a Pp. 206. § (1) bekezdésének sérelmére hivatkozással a perben eljáró bíróságok bizonyíték-értékelési tevékenységét támadta. Ezzel összefüggésben a Kúria kiemeli, hogy a felülvizsgálati eljárás keretében általában nem vizsgálható a bíróság mérlegelési körébe tartozó tényállás, és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A Kúria csak azt vizsgálja, hogy az eljáró bíróság a mérlegelés körébe vont adatok és bizonyítékok megállapítása és azok egybevetése során nem jutott-e nyilvánvalóan helytelen és okszerűtlen következtetésre (BH1996.506.). Csak az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (BH2013.119.II.).
- [20] Annak vizsgálatánál, hogy megállapítható-e az alperes által hivatkozott bizonyíték-mérlegelési szabály megsértése, az alábbiakból kellett kiindulni.
- [21] A per - felülvizsgálattal érintett - tárgya az eshetőleges keresettel érvényesített, hibás teljesítéssel okozott kár megtérítése iránti igény volt. Ezzel kapcsolatban a jogerős ítélet indokolásában felhívott és a felülvizsgálati kérelemben megsértett jogszabályhelyként megjelölt Ptk. 310. §-át, és annak utaló rendelkezése folytán az általános kárfelelősségi szabályt tartalmazó Ptk. 339. § (1) bekezdését kellett alkalmazni. A perbeli bizonyítási kötelezettség ezért - a Pp. 164. § (1) bekezdésének megfelelően - úgy alakult, hogy a kártérítési felelősség szükségképpen feltételei közül a felperesnek kellett bizonyítania a károkozó magatartást - vagyis a hibás teljesítést - a kárt és a kettő közötti okozati összefüggés fennálltát. A bizonyítatlanság következményei e körben a felperest terheltek. A kárfelelősség említett elemei közül a károkozó magatartásnak minősülő hibás teljesítés bizonyításának kötelezettsége - a Ptk. 305. § (1) bekezdésében írt törvényi definícióra tekintettel - azt jelentette, hogy a felperesre hárult annak bizonyítása, hogy az alperes által szolgáltatott gép a teljesítés időpontjában, azaz jelen esetben az adásvételi szerződés megkötésekor nem felelt meg a jogszabályban vagy a szerződésben meghatározott tulajdonságoknak. Az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján ennek megfelelő tartalmú tájékoztatást adott a feleknek, és hívta fel őket a bizonyítási indítványaik előterjesztésére.
- [22] A felperes a kártérítési felelősséget megalapozó hibaként az olajnyomás hibáját jelölte meg. (A szakértői véleményben is feltárt indítási problémával kapcsolatban a felperes a perben követelést nem támasztott.) E tény megállapítása elsődlegesen szakkérdésnek minősült, ezért a Pp. 177. § (1) bekezdése szerint szükséges volt a szakértő kirendelése. Az elsődleges bizonyítási mód tehát a szakértői bizonyítás volt, amelyet a tanúbizonyítás annyiban segíthetett elő, amennyiben a perben

kihallgatott tanúk vallomásaikban a szakértői vizsgálat körébe tartozó, releváns tényekről számoltak be.

- [23] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása helyesen tartalmazza, hogy a kirendelt igazságügyi gépjármű szakértő írásbeli szakvéleménye szerint a motorolaj nyomásának változását igen nagy valószínűséggel a rendellenes mértékű csapágyhézag okozhatta. Az adott hiba keletkezésének időpontját illetően a szakértő azt véleményezte, hogy - egyebek mellett - a javítást végző tanúk által elmondottak elfogadása esetén igen nagy valószínűséggel kijelenthető, hogy a csapágykopás már a vásárlást megelőzően is fennállhatott (28. sorszámú írásbeli szakvélemény 12-13. oldala).
- [24] A Kúria rámutat, hogy a szakértő a személyes meghallgatása során az írásbeli szakvéleményét kiegészítette, és a következő, részben a felülvizsgálati kérelemben is hivatkozott lényeges megállapításokat tette: egyrészt a szakértő kiemelte, hogy az olajnyomás-probléma, és az azt eredményező csapágykopás akár egy-két óra alatt is kialakulhatott. Emellett hangsúlyozta, hogy ugyanolyan valószínűséggel lehet igaz az, hogy a meghibásodások már az adásvételi szerződés megkötésekor is fennálltak, mint ahogy az is, hogy ez után keletkeztek [31. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 7. oldal].
- [25] A bíróságok a szakértőnek a tárgyaláson tett utóbbi megállapításait figyelmen kívül hagyták, azokra a határozataik indokolásában nem utaltak. A szakértői vélemény viszont az ismertetett tartalmára tekintettel nem volt alkalmas a hiba teljesítéskori fennálltának bizonyítására.
- [26] Az elsőfokú bíróság a hibás teljesítést a szakértői véleménynek és a felperes indítványára kihallgatott tanúk vallomásainak együttes értékelésével állapította meg. Ítéletének indokolásában három, a motor szétszerelésében a felperes felkérésére részt vett tanút nevezett meg (... , ... és ...), ugyanakkor azt nem fejtette ki, hogy a tanúvallomások mely részének tulajdonított a hibás teljesítés tényét megalapozó bizonyító erőt. A nevezett tanúk - köztük az elsőfokú bíróság által külön is említett, a szakértői bizonyítást követően ismételt kihallgatott ... - vallomásai sem a hiba mibenlétét, sem annak teljesítéskori fennálltát nem támasztották alá. Ennélfogva a hibás teljesítés bizonyítására - a fentiekben kifejtettekre is figyelemmel - a szakértői véleménnyel egybevetett értékelésük alapján sem lehettek alkalmasak.
- [27] Mindezek miatt a bíróságok megalapozottan nem juthattak volna arra a következtetésre, hogy az alperes hibásan teljesített. Így bizonyíték-értékelési tevékenységük a Pp. 206. § (1) bekezdését az ügy érdemére is kihatóan sértette, nyilvánvalóan okszerűtlen következtetés volt.
- [28] Hibás teljesítés - ezáltal jogellenes magatartás - hiányában az alperest kártérítési felelősség nem terhelte, ezért a felperes másodlagos keresete alaptalan volt. A jogerős ítélet ezért a Pp. 206. § (1) bekezdése mellett a Ptk. 310. §-át és 339. §-ának (1) bekezdését is sérti.
- [29] A kártérítési felelősség hiánya miatt a Ptk. 340. §-ára alapított felülvizsgálati támadás megalapozottságát vizsgálni nem kellett. Ettől függetlenül a Kúria megjegyzi, hogy az alperes a felülvizsgálati kérelmében - miként a fellebbezésében is - a következménykár tekintetében helytállóan hivatkozott a felperes kárenyhítési kötelezettségének elmulasztására. A szakértő az olajnyomás hiba - mindeddig el nem végzett - szakszerű javításának költségét és annak időtartamát is meghatározta. A szakvélemény szerint 2x18 órányi javítási munkával a hiba elhárítható lett volna (31. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 4. oldala). Ezzel a gép működőképpé, a felperes által kötött bérleti szerződés teljesítésére alkalmassá tehető lett volna. A felperes ugyanakkor az általa is tudottan sikertelen, a szakértő által utóbb szakszerűtlennek minősített javítást követően a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében semmit nem tett. Ezzel pedig megsértette a Ptk. 340. § (1) bekezdésében meghatározott kötelezettségét. Ezért a felperes az elmaradt bérleti díj mint következménykár megtérítését az alperes kártérítési felelősségének fennállta esetén nem, illetve csak a szakszerű javítás tényleges időszükségletét figyelembe véve, annak arányában követelhetné volna.
- [30] A Kúria a kifejtettek figyelemmel, a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezéssel támadott részében

megváltoztatta, és a keresetet teljes egészében elutasította.

Záró rész

- [31] A Kúria a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése folytán alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése szerint, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontjára, valamint (5)-(6) bekezdéseire tekintettel kötelezte a felperest az alperes részéről felmerült - az ügyvédi munkadíj mellett az elsőfokú eljárásban megelőlegezett tanú- és szakértői díjat, a fellebbezési illetéket és a felülvizsgálati eljárási illetéket tartalmazó - együttes első- és másodfokú perköltség, továbbá felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.
- [32] A felperes a személyes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt kereseti illetéknek az állam javára való megfizetésére az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazott 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint köteles.
- [33] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján - az alperes kérelmére - tárgyaláson bírálta el.
- [34] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.

Budapest, 2018. február 22.

Dr. Cseh Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin s.k. bíró